

РОЗДІЛ 3

РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

УДК 330.564.2:332

DOI: <https://doi.org/10.32782/2304-0920/2-87-9>**Костенко А. М.**

Державна установа

«Інститут економіко-правових досліджень імені В. К. Макутова»

Національної академії наук України

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ СТРУКТУРНИХ ЗМІН ДОХОДІВ НАСЕЛЕННЯ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

У статті представлено сучасні тенденції структурних змін доходів населення регіонів України. Теоретичним базисом послужили наукові праці вітчизняних та зарубіжних авторів, офіційні дані Державної служби статистики. Узагальнення різних наукових точок зору відносно структурних змін доходів населення дало змогу дійти висновку, що ключовим джерелом соціально-економічної нерівності є диференціація доходів населення, на яку впливають регіональні відмінності. Доведено, що доходи населення регіонів України впливають на рівень якості життя, стан та структурні складники попиту, стан державного бюджету, якість трудових ресурсів тощо. У зв'язку із цим у статті проаналізовано структуру доходів, витрат та заощаджень населення України за 2019 р. Представлено динаміку доходів населення за період 2010–2019 рр. На засадах картографічного методу дослідження відображено доходи населення та середньомісячну номінальну заробітну плату штатних працівників у 2019 р. в регіональному розрізі. Запропоновано розподіл галузей економіки за рівнем середньої заробітної плати в Україні.

Ключові слова: дохід, заробітна плата, бідність, соціально-економічна нерівність, диференціація доходів населення регіонів.

Постановка проблеми. Однією з головних соціальних проблем сучасної України можна назвати наявність великого контингенту бідних громадян. У сучасному світі таке суспільне явище, як бідність, уявляється як багатовимірний процес взаємодії і взаємовпливу різних чинників. В українському суспільстві до чинників поглиблення бідності можна віднести зatoryжну (протягом останніх тридцяти років) соціально-економічну кризу, наявність великого сектору тіньової економіки, а також ситуацію, що склалася на ринку праці, яка характеризується високим рівнем безробіття, низьким рівнем оплати праці та її продуктивності тощо. Низький рівень суспільного здоров'я, основними ознаками якого можна вважати середню очікувану тривалість життя при народженні, високий рівень дитячої смертності та смертності у працездатному віці, інвалідність, ставлення населення до профілактики і лікування захворювань, а також можливість придбання платних медичних послуг та ін. є наслідками низьких доходів суттєвої частини населення. За цих умов прийняття обґрунтованих управлінських рішень, які стосуються процесів відтворення життєдіяльності суспільства в умовах поглиблення соціально-економічної диференціації населення, важливими стають дослідження, що стосуються соціально-економічної нерівності сучасного українського суспільства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема розподілу доходів сторіччями піді-

ймалася вченими різних країн та сфер наукових інтересів. Питання бідності, багатства та нерівності доходів окреслено представниками класичної політичної економії Ф. Кене, Т. Мальтусом, Дж. Міллем, Д. Рікардо, А. Смітом. Нерівність доходів, теорія розподілу, у тому числі теорія додаткової вартості, ґрунтовно представлена у дослідженнях К. Маркса. У працях представників неокласичного напрямку А. Маршалла, А.П. Клака, В. Парето. Е. Енгеля підіймалися питання доходу та їх нерівності, що згодом дало змогу виявити закономірності поведінки споживачів залежно від розміру наявних доходів та сформувані фундаментальний базис сучасної науки.

Українська наука має у своєму розпорядженні солідні напрацювання в даній сфері. Серед авторів, що займаються дослідженням доходів населення, можна відзначити роботи вчених Інституту демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи НАН України Е. Лібанової, О. Васильєва, Г. Герасименко, В. Заяць, Ю. Клименка. Вагомий внесок у дослідження доходів і рівня життя населення в регіональному розрізі зробили Е. Бойченко, Н. Васильчук, З. Варналій, В. Воротін, В. Геєць, Я. Жаліло, В. Лучик, Н. П'яткіна та ін.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на те що у сучасній економічній науці процесам формування, розподілу та регулювання доходів насе-

лення приділяється достатньо багато уваги, дискусійних питань у цій сфері залишається достатньо. Отже, необхідність проведення таких досліджень зумовлена об'єктивною значимістю соціально-економічної нерівності доходів населення. Серед науковців немає єдиної думки щодо межі дохідного розшарування, ступеня економічної та соціальної допустимої нерівності. Сучасний етап розвитку українського суспільства можна охарактеризувати як етап соціально-економічної нерівності, а саме відбувається процес поглиблення поляризації суспільства, яка виявляється у концентрації коштів і майна в окремих малочисельних груп населення на тлі масштабної бідності інших груп.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є дослідження сучасних тенденцій структурних змін доходів населення регіонів України.

Виклад основного матеріалу. Головним джерелом соціально-економічної нерівності є диференціація доходів населення, що призводить до стратифікації суспільства за рівнем життя, розміром заощаджень, обсягами споживання товарів й послуг та їх якістю, забезпеченості житлом, способом дозвілля тощо. Отже, доходи населення, будучи однією з головних характеристик рівня життя, створюють умови для відтворення населення, його освітнього та культурного рівня, а також суспільного здоров'я. Також доходи визначають можливості громадян до споживання різних суспільних благ, у тому числі необхідних товарів і послуг, для забезпечення своєї життєдіяльності. З іншого боку, доцільно зазначити, що негативні наслідки диференціації доходів населення мають більше видимих проявів, до яких можна віднести процеси гальмування платоспроможного попиту,

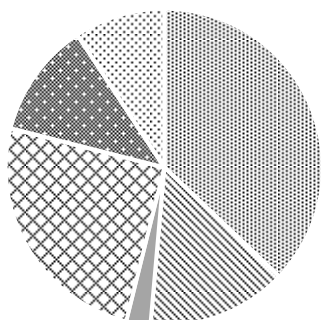
високий рівень навантаження на державний бюджет за рахунок збільшення соціальних витрат, погіршення якості трудових ресурсів тощо.

Важливо зазначити, що доходи в ринковій економіці формуються у процесі реалізації основних факторів виробництва, а саме праці, капіталу, підприємницьких здібностей та соціальних трансфертів. Доходи від факторів виробництва представлені заробітною платою, доходами від підприємницької діяльності та доходами від власності. Соціальні трансферти включають пенсії та допомоги, що виплачуються за рахунок коштів соціальних позабюджетних фондів. Загальний обсяг грошового доходу та витрат і заощаджень населення України у 2019 р. наведено на рис. 1 [1, с. 10].

Структурні зміни доходів населення знаходяться у прямій залежності від економічного та соціального розвитку суспільства. На процес диференціації доходів населення впливає комплекс чинників, найвпливовішими з яких є економічні, соціальні, демографічні, політичні, психологічні та ін. Одні чинники здійснюють прямий вплив на процес диференціації, інші впливають побічно, вплив одного чинника на інший/інші створює синергетичний ефект, що поглиблює цей процес. Динаміку доходів населення України за період 2010–2019 рр. представлено в табл. 1 [1, с. 8].

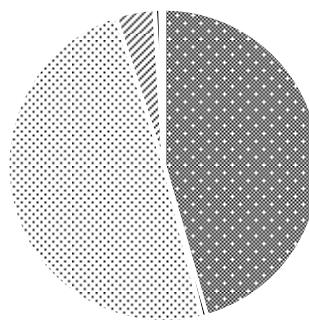
За результатами аналізу (табл. 1) можна зробити висновок про те, що основна частка у структурі доходів населення України припадає на заробітну плату (47%), соціальну допомогу та інші одержані поточні трансферти (31,8%). Розглядаючи динаміку зміни питомої ваги джерел доходу населення за

Дохід, млн грн

Заробітна плата 1 758 588 млн грн
 Прибуток та змішаний дохід 678 217 млн грн
 Дохід від власності 117 003 млн грн
 Соціальні допомоги та інші одержані поточні трансферти 1 190 252 млн грн
 Соціальні допомоги 558 537 млн грн
 Соціальні трансферти в натурі 438 715 млн грн

Витрати та заощадження, млн грн

Придбання товарів та послуг 3 356 993 млн грн
 Дохід від власності, сплачений 39 299 млн грн
 Поточні податки на дохід, майно та інші сплачені поточні трансферти 3 602 555 млн грн
 Поточні податки на дохід, майно тощо 29 5791 млн грн
 Внески на соціальне страхування 3 854 млн грн
 Нагромадження фінансових активів 40 335 млн грн
 Приріст фінансових активів 27 878 млн грн

Рис. 1. Структура доходів, витрат та заощаджень населення України за 2019 р., млн грн

Джерело: складено автором за даними [1, с. 10]

Таблиця 1

Динаміка доходів населення України за період 2010–2019 рр., %

Показник / рівняння тренду	Роки									
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Заробітна плата $y = 0,83x + 39,031$, $R^2=0,646$	40,8	41,8	41,9	40,7	40,5	40,0	43,8	45,6	47,1	47,0
Прибуток та змішаний дохід $y = 0,37x + 15,289$, $R^2=0,683$	14,5	15,8	15,4	15,7	16,8	18,3	18,4	18,0	17,6	18,1
Дохід від власності, одержаний $y = 6,417 - 0,41x$, $R^2=0,838$	6,2	5,4	5,5	5,7	5,6	4,5	3,7	3,0	2,8	3,1
Соціальні допомоги та інші одержані поточні трансферти $y = 39,264 - 0,78x$, $R^2=0,811$	38,5	37,0	37,2	37,9	37,1	37,2	34,1	33,4	32,5	31,8
у тому числі: соціальні допомоги $y = 23,0 - 0,98x$, $R^2=0,861$	21,6	20,8	20,7	20,9	20,6	19,3	16,5	14,8	14,4	14,9
Соціальні трансферти в натурі $y = 13,272 - 0,017x$, $R^2=0,004$	13,8	13,0	13,2	13,2	12,9	13,4	13,2	14,4	13,7	11,7
Усього	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Джерело: складено автором за даними [1, с. 8]

період 2010–2019 рр., можна стверджувати, що відбувається збільшення обсягу заробітної плати у структурі доходів населення на 0,83% у середньому за рік та, навпаки, зменшується питома вага соціальної допомоги та інших одержаних поточних трансфертів на 0,78% у середньому за рік. Таким чином, переважна частина доходів населення як раніше, так і протягом досліджуваного періоду формується за рахунок заробітної плати, яка має стійку тенденцію до збільшення. Що стосується соціальної допомоги та інших одержаних поточних трансфертів, то їх питома вага у структурі доходів населення зменшується.

Варто зазначити, що на диференціацію доходів населення України впливають регіональні відмінності, які зумовлені, перш за все, природно-географічним положенням регіонів, а також їхніми економічними, соціальними, демографічними, культурними, етнічними та іншими особливостями (рис. 2) [1, с. 14].

Картографічна візуалізація свідчить про те, що у 2019 р. середньодушовий грошовий дохід на місяць у м. Києві становив 173 677 грн, тобто більше середньоукраїнського майже втричі (на 104 537 грн, що становить 151,2%). Отже, в м. Києві відбувається зосередження представників великого бізнесу в Україні, у тому числі фінансово-кредитних структур із високими і надвисокими доходами. Високі доходи характерні для Дніпропетровського промислового регіону (89 042 грн), а також Київської (76 232 грн), Запорізької (76 062 грн), Одеської (75 288 грн) та Полтавської (72 843 грн) областей. Основний же масив українських регіонів має середньодушовий дохід від 48 до 70 тис грн. Проведений аналіз підтверджує тезу про те, що головним джерелом доходів населення України у 2019 р. залишається заробітна плата. Отже, рівень заробітної плати є одним із найважливіших чинників формування матеріального добробуту людини. Розмір заробітної плати

визначається багатьма чинниками, до яких можна віднести загальний трудовий внесок у результати праці, а також її умови, посаду, освітній та кваліфікаційний рівні тощо [2]. Як і у випадку з доходами населення, рівень заробітної плати по регіонах України не однаковий.

Слід зазначити, що для аналізу заробітної плати прийнято виділяти номінальну і реальну її величини. Під номінальною заробітною платою розуміється сума, яка нарахована працівнику як плата за працю [3]. Реальна заробітна плата покликана характеризувати купівельну спроможність номінальної заробітної плати, а саме кількість товарів і послуг, які реально можна придбати за номінальну заробітну плату з урахуванням зміни споживчих цін [4].

Величина реальної заробітної плати визначається у тому числі наявністю на ринку споживчих товарів і послуг (товарним покриттям платоспроможного попиту), оскільки товарний дефіцит, як відомо, є проявом прихованої інфляції. В умовах інфляції до зниження величини реальної заробітної плати може вести і суттєва затримка в термінах її виплати [5, с. 117].

Абсолютний рівень заробітної плати та структурні зміни доцільно визначати за її реальною величиною. Важливим є способи оцінювання та відносні розміри заробітної плати (порівняльні розміри оплати праці різних груп і категорій штатних працівників). Динаміка середньомісячної заробітної плати за видами економічної діяльності представлена в (табл. 2) [1, с. 69].

Результати проведеного дослідження доводять, що одним із чинників зростання диференціації доходів населення України стали міжгалузеві розриви в заробітній платі штатних працівників і, як наслідок, в їхніх доходах. Розподіл галузей економіки за рівнем середньої заробітної плати в Україні можна представити так (табл. 3) [1, с. 40].

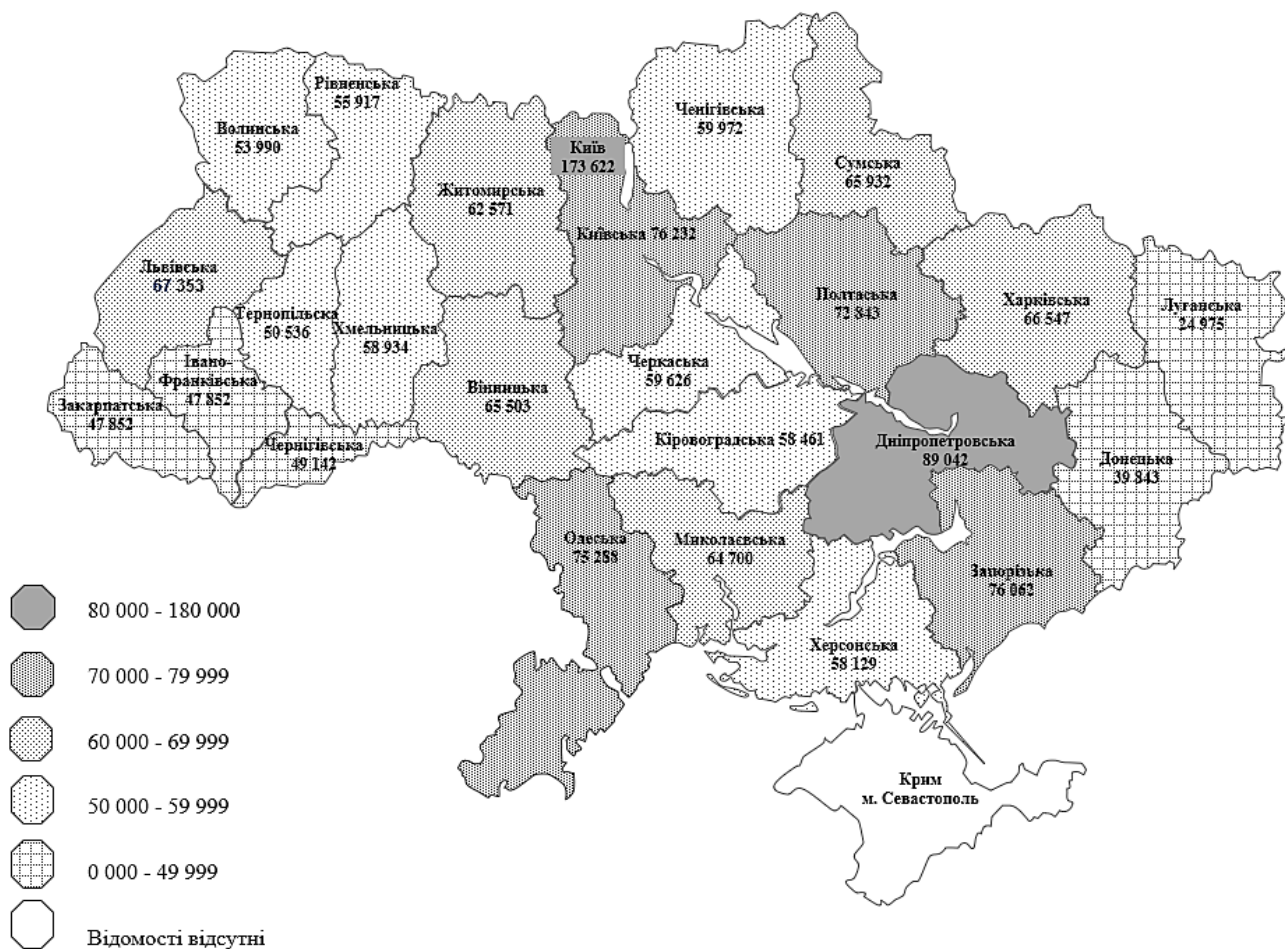

Рис. 2. Доходи населення регіонів України на одну особу в 2019 р., млн грн

Джерело: складено автором за даними [1, с. 14]

Таблиця 2
Динаміка середньомісячної заробітної плати за видами економічної діяльності за період 2010–2019 рр., грн

Вид економічної діяльності	Роки									
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Сільське, лісове та рибне господарство	1472	1853	2086	2340	2556	3309	4195	6057	7557	8856
Промисловість	2570	3170	3478	3763	3763	4789	5902	7631	9633	11788
Будівництво	1758	2270	2516	2702	2860	3551	4731	6251	7845	9356
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів	1877	2342	2704	3010	3439	4692	5808	7631	9404	10795
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	2658	3072	3412	3589	3768	4653	5810	7688	9860	11704
Тимчасове розміщення й організація харчування	1455	1777	2055	2249	2261	2786	3505	4988	5875	6730
Інформація та телекомунікації	3161	3683	4286	4599	5176	7111	9530	12018	14276	17543
Фінансова та страхова діяльність	4638	5377	6012	6275	7020	8603	10227	12865	16161	19132
Операції з нерухомим майном	1856	2181	2356	2757	3090	3659	4804	5947	7329	8626
Професійна, наукова діяльність	2869	3529	4252	4465	5290	6736	8060	10039	12144	14550
Діяльність сфери адміністративного та допоміжного обслуговування	1839	2165	2430	2527	2601	3114	3995	5578	7228	8700
Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	2722	3036	3415	3702	3817	4381	5953	9372	12698	14785
Освіта	1905	2079	2530	2700	2745	3132	3769	5857	7041	8135
Охорона здоров'я	1628	1774	2202	2367	2441	2829	3400	4977	5853	7020
Мистецтво, спорт, розваги відпочинок	1928	2358	2886	3286	3626	4134	4844	6608	7612	8659
Надання інших видів послуг	1717	2056	2618	2707	3361	3634	4615	6536	8132	9096
Всього	2239	2633	3026	3265	3480	4195	5183	7104	8865	10497

Джерело: складено автором за даними [1, с. 69]

Таблиця 3

Розподіл галузей економіки за рівнем середньої заробітної плати в Україні

Менше середньомісячної заробітної плати (10497 грн)	Більше середньомісячної заробітної плати (10497 грн)
Тимчасове розміщування й організація харчування (6730 грн) Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги (7020 грн) Сільське, лісове та рибне господарство (8856 грн) Освіта (8135 грн) Операції з нерухомим майном (8626 грн) Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок (8659 грн) Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування (8700 грн) Надання інших видів послуг (9096 грн) Будівництво (9356 грн)	Фінансова та страхова діяльність (19132 грн) Інформація та телекомунікації (17543 грн) Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування (14785 грн) Професійна, наукова та технічна діяльність (14550 грн) Промисловість (11788 грн) Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність (11704 грн) Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів (10795 грн)

Джерело: складено автором за даними [1, с. 40]

Таким чином, за останні десять років спостерігається велика диференціація у галузях економіки за рівнем середньої заробітної плати. Так, на відміну від західних країн, де найбільш високу винагороду за свою працю отримують кваліфіковані працівники у сфері високих технологій, науці, медицині, освіті, в Україні цей контингент працюючих виявився у групі низькооплачуваних (10497 грн). Різниця між найбільш високооплачуваною галуззю «фінансова та страхова діяльність» (19 132 грн) та найменш оплачуваною «тимчасове розміщування й організація харчування» (6 730 грн) становить майже три рази – 12 402 грн (65%) [1, с. 40].

Також слід звернути увагу й на те, що диференціація доходів населення України спостерігається не лише за видами економічної діяльності, а й за статтю. Жінки отримують середньомісячну заробітну плату в середньому на 33% менше, ніж чоловіки. Так, у 2019 р. середня заробітна плата чоловіків в Україні становить 11 961 грн, натомість у жінок цей показник дорівнює 9 237 грн, тобто 77,2% від середньомісячної заробітної плати чоловіків [1, с. 40]. Слід звернути увагу на те, що така тенденція простежується майже в усіх видах економічної діяльності.

За результатами досліджень можна стверджувати, що для більшості працюючих жінок головним є збереження робочого місця, що призводить до того, що багато хто з них погоджується працювати за невелику заробітну плату заради отримання постійного доходу і збереження соціальних гарантій, що надаються за місцем роботи. Ці причини спонукають жінку погоджуватися на низькооплачувану або неprestижну роботу, яка може й не відповідати її освітньому рівню, кваліфікації чи власним побажанням.

Безперечно, що відповідно до українського законодавства за рівну працю чоловіки і жінки отримують однакову винагороду. Однак проблема полягає у тому, що жінки здебільшого обіймають посади, менш престижні й оплачувані, мають різні з чоловіками можливості підвищення кваліфіка-

ційного рівня тощо. Таким чином, розрив у заробітній платі чоловіків і жінок призводить до поглиблення диференціації доходів населення за статтю.

Висновки і пропозиції. Таким чином, окреслення сучасних тенденцій структурних змін доходів населення регіонів України відбулося на засадах узагальнення науково-методичного базису вітчизняних та зарубіжних учених із використанням офіційних даних Державної служби статистики України. У результаті дослідження встановлено основну причину стратифікації суспільства за рівнем життя, розміром заощаджень, обсягами споживання товарів і послуг та їх якістю, забезпеченістю житлом, способом дозвілля. Доведено, що цими причинами є соціально-економічна нерівність та диференціація доходів населення регіонів України. Обґрунтовано, що аналіз структурних змін доходів населення регіонів України доцільно проводити на засаді поточного стану території й перспектив її розвитку на основі вибраних показників та відповідних методів дослідження, які дають змогу описати сучасні тенденції та надати характеристику складникам доходів населення регіонів України. Проведено аналіз структури доходів, витрат і заощаджень населення України за 2019 р., на основі чого зроблено висновок, що структурні зміни доходів населення регіонів знаходяться у прямій залежності від економічного та соціального розвитку суспільства. Аналіз динаміки доходів населення України за період 2010–2019 рр. дав змогу встановити, що основна частка у структурі доходів населення України припадає на заробітну плату (47%) та соціальну допомогу. Аналіз доходів населення регіонів України у 2019 р. показав, що основний масив українських регіонів має середньодушовий дохід від 48 до 70 тис грн, отже, головним джерелом доходів населення України у 2019 р. є заробітна плата. Аналіз середньомісячної заробітної плати за видами економічної діяльності за період 2010–2019 рр. дав змогу встановити домінуючий чинник зростання диференціації

доходів населення України – міжгалузевий дослідження покладено в основу розроблення розрив у заробітній платі штатних праців- дієвого інструментарію нормалізації асиме- ників. Представлені до розгляду результати трії доходів населення регіонів України.

Список використаних джерел:

1. Доходи та витрати населення : статистичний збірник / за ред. І. Нікітіної. Київ : Державна служба статистики України, 2021. 95 с.
2. Boichenko E.B. Vasilchuk N.O. The Socio-demographic problems of the development of united territorial communities of the Eastern regions of Ukraine. *Journal of Perspectives on Financing and Regional Development*. 2018. №. 6(1). P. 113–124.
3. Большой экономический словарь / под ред. А.Н. Азрилияна ; 5-е изд., доп. и перераб. Москва : Институт новой экономики, 2002. 1280 с.
4. Бойченко Е.Б. Відтворення продуктивних сил в контексті розвитку регіонального соціуму: питання теорії, практики, діагностики : монографія. Київ : Хай Тек Прес, 2015. 372 с.
5. Сегментація регіонального ринку праці : монографія / Н.О. Васильчук та ін. Луганськ : Ноулддж, 2012. 200 с.

References:

1. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy (2021) Dokhody ta vytraty naselennja [Income and expenses of the population]. Kyiv: Informatsiino-analitychne ahentstvo.
2. Boichenko E.B. Vasilchuk N.O. The Socio-demographic problems of the development of united territorial communities of the Eastern regions of Ukraine. *Journal of Perspectives on Financing and Regional Development*. 2018. №. 6 (1). P. 113–124.
3. Bolshoy ekonomicheskiy slovar' (2002) [Big Dictionary of Economics]. Moscow: Institut novoy ekonomiki. (in Russian)
4. Boichenko E.B. Vidtvorennia produktyvnykh syl v konteksti rozvytku rehionalnoho sotsiumu: pytannia teorii, praktyky, diahnostyky [Reproduction of productive forces in the context of regional society development: questions of theory, practice, diagnostics]. Kyiv : «Khai Tek Pres». (in Ukrainian)
5. Vasylychuk N.O., Zablodska I.V., Popova I.V., Tkhor O.S. Sehmentatsiia rehionalnoho rynku pratsi [Segmentation of the regional labor market]. Luhansk: «Noulydzh». (in Ukrainian)

Костенко А. М.

Государственное учреждение

«Институт экономико-правовых исследований имени В.К. Мамуртова»

Национальной академии наук Украины

СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ СТРУКТУРНЫХ ИЗМЕНЕНИЙ ДОХОДОВ НАСЕЛЕНИЯ РЕГИОНОВ УКРАИНЫ

Резюме

В статье представлены современные тенденции структурных изменений доходов населения регионов Украины. Теоретическим базисом послужили научные труды отечественных и зарубежных авторов, официальные данные Государственной службы статистики. Обобщение различных научных точек зрения относительно структурных изменений доходов населения позволило сделать вывод, что ключевым источником социально-экономического неравенства является дифференциация доходов населения. Доказано, что доходы населения регионов Украины влияют на уровень качества жизни населения регионов, составляющие элементы спроса, размер государственного бюджета, качество трудовых ресурсов и тому подобное. В связи с этим в статье проанализирована структура доходов, расходов и сбережений населения Украины за 2019 г. Представлены в динамике доходы населения за период 2010–2019 гг. На основе картографического метода исследования в работе отражены доходы населения и среднемесячная номинальная заработная плата штатных работников в 2019 г. в региональном разрезе. Предложено распределение отраслей экономики по уровню средней заработной платы в Украине.

Ключевые слова: доход, заработная плата, бедность, социально-экономическое неравенство, дифференциация доходов населения регионов.

Kostenko Anna

State Institution «V.K. Mamutov Institute of Economic and Legal Research»
of the National Academy of Sciences of Ukraine

CURRENT TRENDS OF STRUCTURAL CHANGES INCOME OF THE POPULATION OF THE REGIONS OF UKRAINE

Summary

The article presents the current trends of structural changes in the income of the population of the regions of Ukraine. The theoretical basis was the scientific works of domestic and foreign authors, official data of the State Statistics Service of Ukraine. The generalization of various

scientific points of view regarding the structural changes in the income of the population allowed us to conclude that the key source of socio-economic inequality is the differentiation of the income of the population. It is proved that the income of the population of the regions of Ukraine affects the level of quality of life of the population of the regions, the structural elements of demand, the size of the state budget, the quality of labor resources, and so on. It is established that income in a market economy is formed in the process of implementing the main factors of production, such as labor, capital, social transfers, which led to the gradation of income for wages, income from the entrepreneurial activity, and income from a property. Social transfers include pensions and benefits paid from social extra-budgetary funds. In this connection, the article analyzes the structure of income, expenses, and savings of the population of Ukraine for 2019. Presented in the dynamics of the income of the population for the period 2010–2019. The income and population of Ukraine are analyzed by gender. Based on the cartographic method of the study, the work reflects the income of the population and the average monthly nominal salary of full-time employees in 2019 in the regional context. The distribution of economic sectors by the level of average wages in Ukraine is proposed, which allowed us to conclude that the income of the population of Ukraine is differentiated not only by types of economic activity but also by gender. The identified problems create prerequisites for further research aimed at developing effective tools for normalizing the income asymmetry of the population of the regions of Ukraine. The identified problems create prerequisites for further research aimed at developing effective tools for normalizing the income asymmetry of the population of the regions of Ukraine.

Keywords: income, wages, poverty, socio-economic inequality, income differentiation of the population of the regions.